

Een schoon, betrouwbaar en weerbaar energiesysteem

Een betrouwbaar energiesysteem is de basis van onze economie en samenleving. Zonder energie geen productie, voedsel of warm huis. Ons systeem verandert snel: van 80% fossiel naar schone energie via elektrificatie, waterstof, groen gas en CO₂-opslag. De gasvraag daalt, maar minder snel dan verwacht; alternatieven komen nog niet op tempo. Elektriciteit vormt nu 20% van het energieverbruik. Dat aandeel groeit hard dankzij wind en zon – goed voor het klimaat én onze energie-onafhankelijkheid.

Die groei brengt echter uitdagingen. Als het niet waait of de zon niet schijnt, is regelbaar vermogen en opslag nodig. Zolang dat ontbreekt, blijven we afhankelijk van import en kwetsbaar bij geopolitieke spanningen. Zonder voldoende eigen productie en reserves is Nederland gevoelig voor prijsschommelingen, komt de voorzieningszekerheid onder druk te staan en blijft de afhankelijkheid van geïmporteerd aardgas bestaan. Gasbergingen beschermen ons nu nog tegen pieken en dalen in vraag en aanbod, maar die bescherming is tijdelijk. Bij haperende import of een vraagpiek is levering niet gegarandeerd. De huidige maatregelen zijn niet berekend op langdurige crises. Tegelijk verdwijnt regelbaar vermogen: kolencentrales sluiten, en meerdere gascentrales zijn volgens de Monitor Leveringszekerheid 2025 economisch niet levensvatbaar. Daardoor wordt ons systeem steeds weersafhankelijker. Flexibiliteit via batterijen en vraagsturing groeit, maar nog niet snel genoeg. Kortom: zonder investeringen in zekerheid blijft Nederland kwetsbaar.

Een ander toekomstbeeld is mogelijk

Met tijdige investeringen bouwen we aan een energiesysteem dat schoon, betrouwbaar en weerbaar is. Wind op zee blijft daarbij cruciaal. Door 21 GW in 2032 te realiseren en door te groeien richting 2040 benutten we bestaande investeringen. We verkleinen onze afhankelijkheid van aardgas en conventionele centrales via waterstofopslag, groen gas, interconnecties en flexibilisering van de vraag. Toch blijven gasinfrastructuur en elektriciteitscentrales voorlopig nodig. Gasbergingen, LNG-capaciteit en gascentrales zijn essentieel. Door verduurzaming – met groen gas, waterstof of CO₂-afvang – leveren ze CO₂-arm regelbaar vermogen. Strategische buffers en noodvoorraden vergroten onze weerbaarheid – een modern equivalent van de olievoorraden uit de jaren '70. Door versneld over te schakelen op duurzame gassen verlagen we zowel onze klimaatimpact als afhankelijkheid van aardgas. Zo ontstaat een energiesysteem dat schoon, betaalbaar en zeker is.

Daarom roept Netbeheer Nederland op:

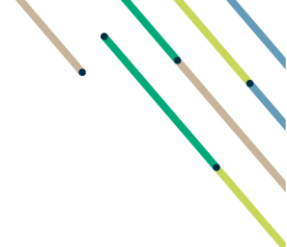
1. Ontwikkel een nationale gasstrategie voor de transitieperiode

Aardgas blijft de komende vijftien jaar noodzakelijk voor onze economie. Tegelijk groeit de geopolitieke onzekerheid. Daarom is een brede strategie nodig die stuurt op klimaat, leveringszekerheid en strategische autonomie. Zo blijft energie betaalbaar en betrouwbaar, terwijl alternatieven worden opgebouwd. De strategie moet ook plannen bevatten voor het vervangen van systeemfuncties zoals gasbergingen en LNG-import, inclusief benodigde investeringen en tijdspad. Een cruciaal onderdeel is het verduurzamen van gascentrales – met waterstof, groen gas of CO₂-opslag – met behoud van leveringszekerheid.

2. Behoud en ontwikkel regelbaar vermogen

Na 2030 zien we een reëel en toenemend risico op tijdelijke elektriciteitstekorten. De verduurzaming van regelbaar vermogen en het aanleggen van langdurige opslag kost tijd. Daarom is het essentieel bestaande gascentrales tijdelijk open te houden en nu te investeren in extra regelbaar vermogen. In steeds meer regio's verdwijnen regelbare bronnen die lokale pieken kunnen opvangen. Daardoor moet stroom van elders komen via netten die daar vaak geen capaciteit voor hebben. Het gevolg: meer netcongestie en risico's voor de leveringszekerheid. Ten opzichte van de aangenomen scenario's van TenneT's Monitor Leveringszekerheid (waarin door producenten aangegeven sluiting van centrales is meegenomen) is er aanvullend zo'n 2-3 GW extra vermogen nodig in 2035.

- Zorg dat het onderzoek wordt afgerond naar de invoering van capaciteitsmechanismen die geschikt kunnen zijn voor de Nederlandse situatie en een te snelle terugval van bestaand regelbaar vermogen zouden kunnen voorkomen en gebruik de uitkomsten in de verdere besluitvorming;

- 
- Stimuleer de ontwikkeling van vraagrespons voor leveringszekerheid;
 - Onderzoek maatregelen die middellange en lange termijn opslag (LDES) stimuleren.

3. Houd vast aan wind op zee

Wind op zee is de goedkoopste en meest robuuste bron van hernieuwbare elektriciteit. Gebruik wind op zee ook als nationale energiebron voor de productie van waterstof, zodat we minder afhankelijk worden van aardgas. Voer daarom de routekaart van 21 GW in 2032 volledig uit en bouw door richting 2040 en 2050.